MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-28 ta' Frar, 2007

Citazzjoni Numru. 260/2001/1

Maria Bol'awb.

-vs-

Anthony Fenech.

Il-Qorti;

Rat l-att taċ-ċitazzjoni ppreżentata fil-15 ta' Frar, 2001 li permezz taghha l-attriċi ppremettiet:

Illi matul l-aħħar erbatax (14) – il sena l-partijiet bnew flimkien u bl-isforzi rispettivi tagħhom, negozju ta' ġestjoni ta' gabbani, ossia kiosks, u senjatament tliet gabbani ta' l-ikel u xorb f'Bieb il-Belt, bl-isem "Welcome Kiosk", "Diana Kiosk", u "Frisco Snack Bar" flimkien ma' *mobile kiosk* ta' l-ikel;

U illi riċentement il-konvenut abbużivament eskluda lill-attriċi mill-ġestjoni ta' l-imsemmija gabbani u approprja l-istess ġestjoni għalih innifsu;

U illi għalhekk l-attriċi ma tixtieqx li l-assi tan-negozju jibqgħu in komunjoni bejn il-partijiet;

U illi l-konvenut, interpellat sabiex jikkompensa lill-attriċi ta' sehma mill-imsemmi negozju jew billi jiġu diviżi bejniethom l-assi ta' l-istess, baqa' inadempjenti;

Għalhekk jitlob lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex;

1. Tiddikjara li l-attriċi ghandha sehem indiviż mill-proprjeta' fuq deskritta formanti parti min-negozju bi sħab bejn il-partijiet u taqsam l-istess proprjeta' fi kwoti indaqs bejn l-istess partijiet, u f'każ li ma tistax issir il-qasma tordna li jsir il-bejgħ b'liċitazzjoni ta' l-istess assi u taqsam ir-rekavat bejn il-partijiet;

2. Tinnomina Nutar biex jippubblika l-att tal-qasma f'ġurnata, ħin u lok li jiġu stabbiliti minn din il-Onorabbli Qorti, u kuraturi biex jirrapreżentaw l-eventwali kontumaċi fuq l-istess att, u/jew alternattivament u subordinatament f'każ li d-diviżjoni ma tkunx tista' sseħħ mod ieħor, u jidhrilha li għandha tordna l-bejgħ in liċitazzjoni ta' l-assi li ma jirriżultawx altrimenti diviżibbli, tiffissa ġurnata, ħin u lok għall-bejgħ in subasta ta' tali assi, billi tagħti dawk id-direttivi u provvedimenti li jidhrilha opportuni;

Bl-ispejjeż, inklużi dawk tal-mandat ta' sekwestru numru 370/01, kontra l-konvenut li hu minn issa nġunt għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attriċi maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut ippreżentata fit-28 ta' Marzu, 2001 li permezz tagħha eċċepixxa;

1. Illi fl-ewwel lok in-nullita' taċ-ċitazzjoni peress li hija neboluża. Filwaqt li l-attriċi fil-premessi tafferma li hi ko-proprjetarja tal-proprjeta' materja tal-kawża fl-ewwel talba tadixxi lil dina l-Onorabbli Qorti tiddikjara li hi għandha sehem indiviż mill-proprjeta' imsemmija. Għalhekk l-eċċipjent għandu jiġi lliberat mill-osservanza tal-ġudizzju.

2. Illi fit-tieni lok, l-attriċi ma għandha ebda interess ġuridiku li tippromwovi l-kawża <u>kif proposta</u>, peress li l-maġġor parti tal-proprjeta' in kwistjoni hija intestata f'isem il-konvenut jew f'isem persuna oħra. Kwindi anke f'dan il-każ l-eċċipjent għandu jiġi lliberat mill-osservanza tal-ġudizzju.

3. Illi fil-mertu u bla preġudizzju għas-sueċċepit, l-attriċi ma għandha dritt għall-ebda parti mill-proprjeta' materja tal-kawża peress li kif ser jirriżulta fil-kors tal-provi u trattazzjoni, il-maġġor parti tal-proprjeta' ġiet akkwistata fi żmien anteċedenti għal dak meta l-eċċipjent iltaqa' ma' l-attriċi u għalhekk hija għal kollox bla bażi l-pretensjoni li l-attriċi bniet flimkien in-negozju in kwistjoni. Filwaqt li l-proprjeta' l-oħra ġiet akkwistata unikament mill-attur bi flusu u għalhekk l-anqas hawn l-attriċi ma għandha dritt ta' proprjeta' u kwindi t-talbiet attriċi għandhom jiġu miċħuda.

4. Illi dato ma non concesso li l-attriċi tista' tavvanza tali pretensjonijiet, it-talbiet tagħha ma jistgħux jintlaqgħu peress li huma effetti mill-konsegwenzi li ġġib magħha l-kawża illeċita u dan stante li bejn il-kontendenti kien jeżisti konkubinaġġ. Anke hawn it-talbiet attriċi għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra tagħha.

5. Salv eċċezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Semgħet il-provi.

Rat l-atti proċesswali kompriżi l-verbali tas-seduti illi nżammu mill-Assistent Ġudizzjarji.

Rat is-sentenza tagħha tad-9 ta' Jannar, 2006 li permezz tagħha ġew miċħuda l-ewwel żewġ eċċezzjonijiet tal-konvenut iżda l-istess konvenut ġie liberat mill-osservanza tal-ġudizzju fir-rigward tal-kjosks *Welcome* u *Diana* iżda ġie ordnat it-tkomplija tal-kawża fir-rigward tal-*Fresco Snack Bar*.

Rat il-verbal tas-seduta tas-6 ta' Diċembru, 2006 li permezz tagħha l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet ta' l-attriċi.

Ikkunsidrat;

Illi l-fatti li taw lok għall-kawża kienu dawn. Il-kontendenti kienu f'relazzjoni illi issa ntemmet. Fil-fatt minn din ir-relazzjoni li bdiet fl-1987, huma kellhom tlett itfal. F'dan il-perjodu l-konvenut beda jiġġestixxa l-*Fresco Snack Bar* u l-attriċi qed titlob li hija għandha dritt għal nofs mill-ġestjoni ta' dan il-bar.

Fuq il-fatt li l-partijiet kienu jgħixu flimkien ma hemm ebda dubbju. Huwa minnu li l-konvenuta kellha ukoll indirizz fil-Floriana iżda jidher li dan kien jinżamm l-iktar biex l-attriċi tibqa' tirċievi l-assistenza soċjali. Dan huwa naturalment abbuż flagranti tas-sistema barra li jikkostitwixxi frodi da parti tal-partijiet fil-konfront tal-Gvern, u l-Qorti ma tistax ma tiħux passi dwaru għaliex il-partijiet għexu bħal miżżewġin għal

erbatax-il sena, il-konvenut kellu dħul tajjeb (kien jiġġestixxi wkoll żewġ stabbilimenti simili oħra) u l-attriċi baqgħet tirċievi l-assistenza soċjali għaliha u uliedha, kompriżi t-tlett itfal li kellha mingħand il-konvenut.

It-talba tal-attriċi għalhekk hija bbażata fuq l-istitut ta' l-hekk imsejjaħ *prestanome* u cioe' meta persuna takkwista akkont ta' persuna oħra. Fil-kawża fl-ismijiet Professur Anthony Mamo noe vs. Charles Sant Fournier (Qorti ta' l-Appell – 2 ta' Mejju, 1957) intqal hekk;

"*Illi l-mandatarju prestanom huwa dak illi apparentement jeżerċita drittijiet ta' proprjetarju mentri fir-realta' mhux ħlief il-mandatarju. Meta hu, f'din il-kwalita' ta' mandatarju prestanom, jakkwista l-proprjeta' tal-ħaġa kwalita' ta' mandatarju prestanom, jakkwista l-proprjeta' tal-ħaġa immobbli, ikun hemm att pubbliku li bih tiġi trasferita l-proprjeta' tal-ħaġa u konvenzjoni sigrieta fis-sens li huwa, pretiż akkwirenti mhux ħlief mandatarju. Għar-rispett ta' terzi jibqa' l-prinċipju illi rispett għal dawn, il-konvenzjonijiet segreti li jidderogaw għall-konvenzjoni palesi, ma jipproduċu ebda effett. Imma bejn il-mandant u l-prestanom il-konvenzjoni vera tipprevalixxi għall-konvenzjoni apparenti u d-drittijiet u l-obbligi tal-mandatarju prestanom jiġu retti mil-liġi tal-mandat u l-ħwejjeġ minnu akkwistati jappartjenu kwindi lill-mandant.*"

Fil-kawża deċiża minn din il-Qorti fit-28 ta' Jannar, 2004, fl-ismijiet Emanuel Frendo vs Carmelo Azzopardi et ġie ċitat il-Pothier (Mandato capo II Sezione iii para 2 No 59) – "*se io ho incaricato taluno di comperarmi una certa cosa il-mandatario che si e' incaricato del mio mandato e che ha comprato e che si e' fatto consegnare la cosa, deve restiturimela, ancorche ne avesso fatto l'acquisto in su nome*."

F'dan il-każ pero' l-Qorti hija tal-fehma illi ma kien hemm ebda ftehim *sigriet* simili. Huwa minnu li l-attriċi kienet tgħix

mal-konvenut u ma hemmx ukoll dubbju li kieku l-partijiet kienu miżżewġin hija kien ikollha n-nofs indiviż minn kull ma akkwista l-konvenut f'dak il-perjodu. Iżda sal-lum il-liġi tagħna ma tagħti lill-konviventi ebda dritt simili għal dak li tagħti lill-miżżewġin f'kull ma jakkwistaw. Jista' jkun li hija kienet tagħmel xi xogħol u kienet tassisti lill-konvenut fit-tmexxija tal-ħwienet iżda dan ma jfissirx li meta l-konvenut ħa l-bar in kwistjoni kien hemm xi ħsieb bejn il-partijiet li jieħduh flimkien – dan ma jirriżulta minn imkien mill-provi. Fi kliemha stess "*Jien ma għamilt ebda kuntratt mal-konvenut dwar dan li qed nitlob fiċ-ċitazzjoni, jien kont biss ngħaddilu ċ-ċekkijiet taċ-children's allowance biex ikun jista' jagħmel l-ispejjeż ta' dawn il-kjoskijiet.*" Għalhekk jekk l-attriċi kellha xi dritt dan kien jikkonsisti filli tiġi kompensata għal xogħlha.

Il-Qorti għalhekk tiċħad it-talbiet attriċi kif proposti, b'riserva għal kull azzjoni oħra illi tista' tkun spettanti lill-attriċi. L-ispejjeż ħlief dawk ġja' deċiżi jitħallsu mill-attriċi. Minħabba f'dak illi ntqal iktar qabel, il-Qorti tordna li kopja ta' din is-sentenza tintbagħat lid-Direttur tas-Sigurta' Soċjali biex jieħdu l-passi li jidhirlu li jistgħu jieħdu fil-konfront tal-kontendenti.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------